

4
СТОР.
Педагогічне диво,
залюблене в археологію

5
СТОР.
Маємо нову
голову студради

8
СТОР.
Відблиск «бронзи»
по-європейськи

Коли мовчання говорить...

9 червня — Міжнародний день архівів

...Тут практично не буває гамірно. Усім керує її величність Тиша, а підтримують останню стоси й стоси різноманітних документів. Вони завмерли, наче в місті пам'ятники, однак промовисті, оскільки про багато що можуть розповісти. І лише двоє працівників — провідні фахівці Марина Шете й Ольга Шелестак — дають усьому лад, готові, у разі потреби, прийти на допомогу. Приблизно так виглядає архівний підрозділ відділу організації документообігу УжНУ.

Вищеназваний підрозділ започаткували в альма-матер ще 1947 року. Головні завдання: зберігання документів, контроль над правильністю їх оформлення в різних структурах університету, надання копій документів і архівних довідок приватним особам та установам.

Першими експонатами скарбнички особливих паперів стали накази 1945 — 1946 рр., писані ще від руки. Тоді ж, із 1946 року, документи почали готувати за допомогою друкарських машинок. Із певною періодичністю екземпляри додавалися й додавалися. Тепер їх аж 63700! Це — оригінали наказів ректора, бухгалтерські книги про заробітну плату, особові справи викладачів, аспірантів, студентів, видання науковців про свої підрозділи тощо. Найсвіжішими є особові справи студентів 2017-го та накази ректора й особові рахунки з нарахування заробітної плати 2010 рр.

«Спочатку все зберігали в гуртожитку № 3, що поруч із набережною Ужа. Та в 1992 році частину документів знищила велика повінь. Архівний підрозділ передислокували на «БАМ», в основний навчально-лабораторний корпус УжНУ, і розташували в п'яти приміщеннях з урахуванням відповідних режимів температури та вологості», — розповідає Марина Іванівна.

Документи є своєрідною книжкою, яка видана таким собі нескінченним багатомником. Він справді постає своєрідним — у вигляді аркушів з уже історичною інформацією. Довідатися можна про створення підрозділів університету, прийняття на роботу, призначення на посади, заробітну плату... Ось, скажімо, яким був «Наказ № 1 по Закарпатському Державному Університету 27 листопада 1945 р.: § 1. Я Куришко Аркадій Михайлович прибув до Закарпатського Держ. Університету і з цього числа приступив до виконання обов'язків ректора університету та завідувача кафедрою органічної хімії. Підстава: наказ по Народному Комісаріату Освіти УРСР від 5го листопада 1945 р. § 2. Призначити тимчасово виконуючим обов'язки проректора по учбовій частині т. Ясько Миколу Григоровича. Сплатити т. Ясько зарплату з дня практичного виконання ним цих обов'язків — 10 жовтня 1945 р. Ректор Закарпатського Університету [підпис]». Або ж наказ ректора вишу № 24 від 17 лютого 1946 р. про зарахування з 1 лютого того ж року студентами 1 курсу: медичного факультету — 68 осіб (§ 1), біологічного — 28 осіб (§ 2), історичного — 32 осіб (§ 3), філологічного — 30 осіб (§ 4)...

Трапляються й курйозні випадки. Ольга Степанівна згадує: «Місяць тому

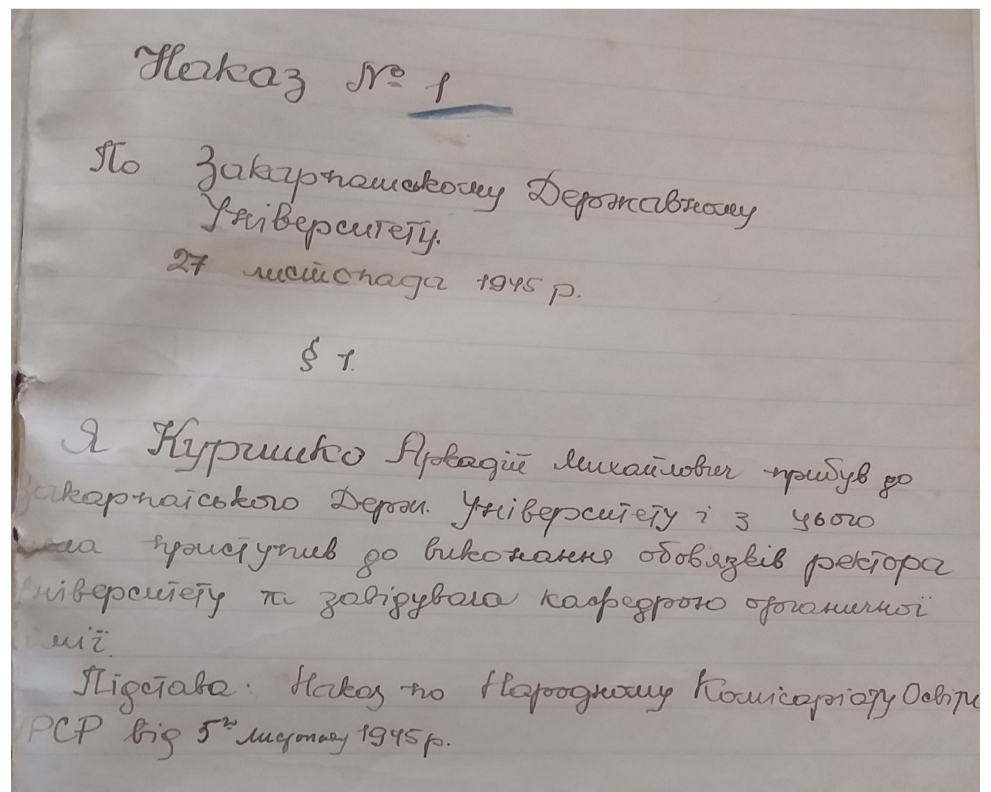

за шкільним атестатом прийшла жінка, яку відрахували ще... 1985 року. Є такі, хто вчиться по 10, 15, 20 літ. Скажімо, на початку 80-их вступив, але тільки у 2000-их закінчив: відраховували, поновлювали, знову відраховували й поновлювали... Або ось сьогодні: завітав відвідувач, якого відраховували 2006 року. Просив довідку про навчання на денній формі, адже цей період зараховується до загального стажу».

Іноді доводиться бути справжнім «спецом», щоб правильно розтлумачити суть документа. М.Шете говорить: «Абревіатуру медиків уже лузаємо як насіння, а ось такі ж скорочення у фізиків — ще ціла китайська грамота. Телефонуюмо в підрозділ, консультуємося. Усе повинно бути точним, відповідати дійсності». Саме таку місію й виконують документи. Вони, оповиті суцільною тишею, мовчать. Але як багато це мовчання справді може розповісти!

Р. S. Вітаємо наших архівних працівників зі святом!

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Рейтингуємо та інтернаціоналізуємося!

УжНУ посідає 7-8 місця серед вітчизняних університетів за рівнем залучення до Erasmus +.

Академічна мобільність разом із такими показниками, як загальний стан міжнародної співпраці вишу (є контакти зі 115-ма партнерами), науковий потенціал, участь у міжнародних об'єднаннях, проєктах, освітніх виставках, репутація, дозволили УжНУ зайняти позиції в низці світових рейтингів. Серед них – Times Higher Education World University Rankings, Webometrics Ranking

of World, U-Multirank, QS World University Rankings by Region, UI GreenMetric World University Rankings. До того ж цього року вперше вдалося потрапити до Scimago University Ranking, де оцінюють наукові показники. Про це інформувала проректорка Мирослава Лендєл на черговому зібранні вченої ради.

Додамо, що під час засідання, зокрема, присутні затвердили Стратегію інтернаціоналізації УжНУ.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Дебатували претенденти...

У ректораті організували дебати напередодні виборів голови Студентської ради УжНУ. Троє кандидатів презентували програми на проєкторі.

Деніс Горкій, студент 3 курсу стоматологічного факультету, звернув увагу на свій цінний ресурс: організацію проєктів різного типу та масштабу. Наголосив, що разом із командою зможе модернізувати життя в університеті. Упорався й із відповідями на запитання.

Вікторія Кенідра, другокурсниця філфаку, вразила різноманітністю. Запропонувала створити онлайнрадіо УжНУ, організувати танці з викладачами, брендбук студради, вести канал на YouTube та спрямувати зусилля на єднання студентів. Так само докладно відповідала на поставлені запитання.

Останньою слово мала Рената Шеверя, студентка 2 курсу факультету міжнародних економічних відносин. Зауважила: наші знайомства сьогодні – очевидний успіх завтра. Тому потрібно організувати спільні дискотеки між факультетами, стендапи, масштабні ігри («Монополія», «Мафія»). Запропонувала й ново-

введення – коворкінг. Цікаво побачити студентів у такому амплу! Програма кандидатки була насиченою, тож запитання із залу пролунали тільки одне.

Враженнями від дебатів поділився Євген Когутич, п'ятикурсник факультету інформаційних технологій: «Не часто беру участь у познавчальному житті вишу, та цією подією зацікавився. До дебатів не знав жодного з кандидатів, тому сприйняв їх такими, якими вони себе показали. Не проти передати керівництво будь-кому з представників, адже всі показали себе як різнобічні особистості. Проте один із них вразив найбільше, і я певен, саме мій фаворит перемаже!»

Кожен із кандидатів помітно хвилювався. Очевидна кропітка праця над ідеями, які покращать життя альма-матер. Бажаємо претендентам реалізувати свої плани незалежно від результатів виборів.

Сніжана ГОЛОВКО,
студентка
відділення журналістики.

Від редакції: про результати голосування читайте на стор. 7.

Поринаючи в семіотику...

Про роль символів у соціумі в цілому говорили під час конференції «Знаково-символічна складова міжнетічної комунікації» на філфаку.

На заході були: завкафедри журналістики, професор Юрій Бідзіля, доценти цього ж підрозділу Галина Шаповалова, Олеся Барчан, викладач Наталя Толочко, власкор «Укрінформу» в Закарпатській області, засновниця студії вишивки «Косиця» Тетяна Когутич та майбутні медійники й рекламисти УжНУ.

Конференцію розпочала доповідь про історичний розвиток, логічний поділ, дослідження різних аспектів семіотики О.Барчан. Продовжив Нікіта Гросош відеопрезентацією й знахідками про роль символів у житті стародавніх кельтів. Яна Бурдун та Алла Ревай зробили історичний екскурс у важливі для людства символи, показали на прикладах розуміння

деяких знаків. Тетяна Голяк із Діаною Шарко розповіли, як семіотика супроводжує професійну діяльність. Про вплив на підсвідомість згаданої науки та її використання в маркетингу на прикладі світових кампаній повідомили Анастасія Шапар і Ніколетта Щербанич.

Інтерактиву конференції надали Олександр Шаламай та Діана Магоч, запропонували аудиторії сформулювати оригінальний символ відділення журналістики.

Завершила захід Т.Когутич. Гостя ділилася цікавими фактами про символи, якими оздоблюють убрання; пояснювала значення традиційних елементів одягу.

У цілому кожен виніс із конференції щось цікаве для себе. Адже символи – невід'ємна частина професійної, духовної й філософської царин життя.

Олег КУРТЯНИЧ,
студент
відділення журналістики.

До взаєморозуміння між етносами — «Через діалог...»:

Деканеса філфаку УжНУ презентувала монографію

Анкетування в місцях компактного проживання національних меншин – переважно угорських та румунських, численні круглі столи й вагомий дослідження – усе це творило діалог, який можна вважати своєрідним майданчиком до взаєморозуміння в мультилінгвальному просторі. Саме таку місію взяла на себе книжка, а як зазначено на обкладинці, «регіональна рецепція мовних новацій в освітній сфері», що побачила світ завдяки фахівцям із нашого вишу. Презентація відбулася в читальній залі бібліотеки альма-матер.

Авторка видання – Галина Шумицька, очільниця філологічного факультету УжНУ, регіональний науковий кон-

сультант всеукраїнського експерименту «Формування багатомовності дітей та учнів: прогресивні європейські ідеї в українському контексті». Утім, за словами деканеси, це результат роботи великого колективу представників філфаку (В.Барчан, О.Тиховська, В.Шаркань, Л.Поліха, В.Путрашик, В.Баньої, В.Завадяк, О.Хававчак, О.Харківська) та ФСН (В.Басараб). Хтось надавав консультаційну допомогу, хтось координував процес, а хтось безпосередньо проводив опитування серед представників національних спільнот, улаштовував круглі столи, де збирали всіх для такого важливого в нинішній час діалогу. «Монографія – певний

підсумок зустрічей: багатолюдних, не завжди психологічно простих, але потрібних, бо вони налагодили діалог. Останній – не обов'язково спільне рішення. Я наголошую на думці, що діалог починається з готовності почути іншого. А ось уже дійти компромісу – наступний етап», – резюмувала Галина Василювна.

Наші науковці ще з весни 2018 р. почали працювати над проєктом «Через діалог із нацменшинами – до врегулювання мовної ситуації в Закарпатті» у межах програми «Просування реформ в регіоні» Інституту економічних досліджень та політичних консультацій у співпраці з «Європейською правдою» за фінансування Європейського Союзу в рамках ініціативи «Підтримка громадянського суспільства в Україні» та Міжнародного фонду «Відродження». До речі, разом із монографією за сприяння фахівців УжНУ вийшов і двомовний навчальний підручник для угорських шкіл, розрахований на п'ятикласників.

Загалом монографія є своєрідним звітом докладених зусиль, засвідчує державницьку позицію університету в непростий для країни період і покликана знизити рівень напруги в соціумі через «мовну» статтю закону «Про освіту». Ну а досягнення конструктиву можливе насамперед через діалог.

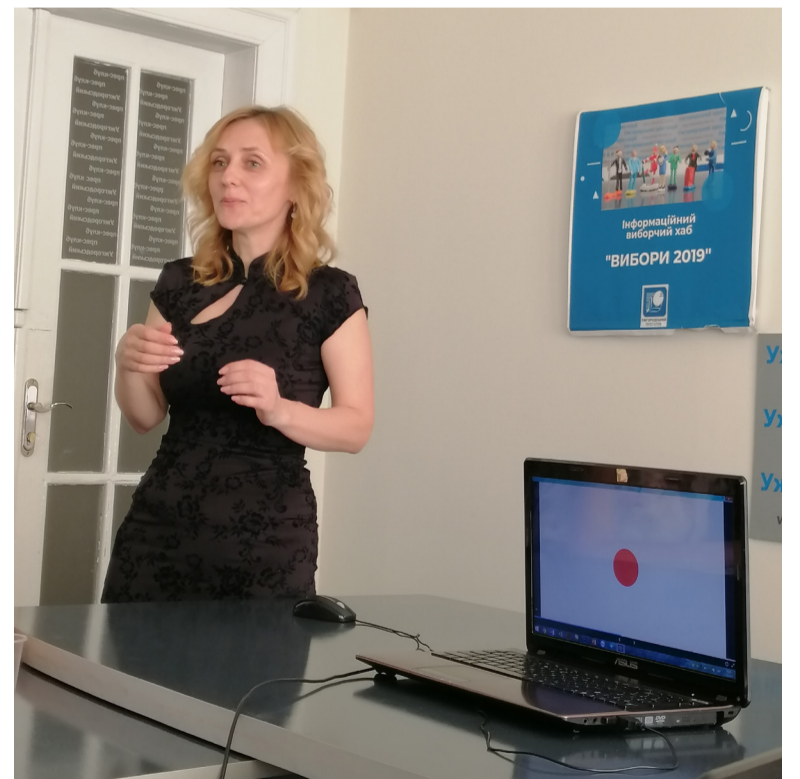
Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Колір має значення

Доцентка кафедри журналістики, кандидатка мистецтвознавства, дизайнерка, багаторічна працівниця «Погляду» Леся Поліха розповіла про значення кольору в рекламі під час зустрічі в контексті проєкту «Голос жінки має силу», який реалізується за фінансування Інституту міжнародних культурних зв'язків (IFA) та Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина.

На початку заходу Леся Ярославівна згадала пораду наукового керівника: «Не так важливо «що?», а «чому?». Саме тому варто звертати увагу на причини вибору певного відтінку, усвідомлювати, чому кольори «діють» по-різному. На це впливають фізика, фізіологія та психологія».

Як повідомила Л.Поліха, людське око найкраще сприймає жовтий (на сто відсотків), оранжевий (88%), червоний (66%), зелений (66%), синій (44%), фіолетовий (33%). А найприємнішими спеціалісти вважають поєднання синього тексту на білому фоні (що схоже на небо). Для привернення уваги варто використовувати чорний на жовтому. Найгірше для перцепції – жовтий на червоному тлі. Щоб уміло комбінувати відтінки, можна користуватися різними програмами. Для цього Леся Ярославівна

радить сервіс Color Scheme, що базується на принципах поєднання кольорів у природі, які є ідеальними.

Вплив кольору на мозок людини доведено науковцями (так, усім відомо, що червоний збуджує, привертає увагу). До того ж існує навіть лікування кольором – кольоротерапія. Притому цікаво, що ракові клітини не реагують на світлові й звукові хвилі.

Продовжуючи тему, Л.Поліха

ззначила: у логотипах найпоширенішими є синій і чорний кольори, а половина брендів обирають однотонний стиль. У сучасній рекламі простежується тенденція до використання приглушених барв.

На завершення дизайнерка зауважила, що кольори на вісімдесят відсотків сприймаються емоційно, і порадила обирати барви, які додавали б позитиву.
Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

УТРАТА

На 64-ому році обірвалося життя старшого викладача кафедри приладобудування **Олександра Веніаміновича Козусенка**. Інженерно-технічний факультет сумує та висловлює глибоке співчуття рідним і друзям.

На перехрестях долі й часу

Доценту Олександрові Литвинову – 90

У жовтні 1945 року відкрили Ужгородський державний університет. Серед перших чотирьох факультетів був історичний. За час, що минув, тут підготовлено понад п'ять тисяч спеціалістів із різних куточків колишнього Радянського Союзу та сусідніх держав. Із-поміж них – відомий учений, кандидат історичних наук, доцент, громадський діяч Олександр Литвинов. На його життєвому календарі з'явилося число «90». Тому, вважаю, із нагоди ювілею потрібно сказати добрі слова про колегу, якого глибоко шануємо. І він цього, безумовно, заслужив.

Наш недавній «круглий» іменинник народився весняної пори, 18 травня, 1929 року в сонячному Сочі (тепер Краснодарського краю Російської Федерації) у родині Петра Андрійовича та Віри Сергіївни Литвинових. На думку ювіляра, це був райський куточок із багатими садами, виноградниками й квітами. Доповнювало все Чорне море, де любили відпочивати і дорослі, і малі. Тут Саша пішов до школи, назавжди полюбив першу вчительку – Валентину Михайлівну. Вона не тільки допомагала опанувати грамоту, а й виховувала працелюбність, патріотизм. Таким чином, дитинство нашого героя принесло майже суцільне задоволення. Але все це порушила війна...

Олександр Петрович згадує: буремний час змусив їх, дітей, швидко подорослішати. Родинний будинок зруйнувала німецька авіабомба. Батька мобілізували до армії. Матір із двома синами (Олександром і Віктором) евакуювали спочатку до Тамбова, а згодом – до Пензенської області. Жили впрого-

лодь, адже на день одержували 300 грамів хліба сумнівної якості. Тому діти (та й дорослі) підбирали на полях колоски, горох, мерзлу картоплю. Особливо сутужно було взимку, коли лютували морози.

Нарешті страхоття війни закінчилося, настав довгожданий мир. Країна почала відбудовувати зруйноване господарство. Повернувся з війни батько. Саша закінчив середню школу й став студентом Пензенського педагогічного інституту імені В.Г.Белінського. За рік перевівся на історичний факультет Ужгородського державного університету в зв'язку з перебазуванням батька на роботу до Закарпатської області.

Нинішній ювіляр із теплою та вдячністю згадує викладачів, які мали найбільший вплив на формування його як історика й людини. Це – доценти Андрій Ігнат, Микола Лелекач, Володимир Неточаєв, Федір Потушняк, Микола Редько, Олександр Рот, Яків Чубуков, Степан Штефуровський... Навчання давалося легко, вистачало часу й на громадську роботу та організацію студентського дозвілля.

Після закінчення університету Олександра Петровича призначили директором Чопської середньої школи робітничої молоді. Потім, упродовж чотирьох років (1954 – 1958), перебував на комсомольській роботі (секретар комітету комсомолу університету, секретар обкому комсомолу області). А в лютому 1958 р. призначили завідувачем обласного агентства Всесоюзного акціонерного товариства «Інтурист». (О.Литвинов із гордістю зізнається, що чимало зробив для суттєвого збільшення кількості іноземних туристів у краї за Карпатами).

У 1968 – 1993 роках працював в Ужгородському університеті, де пройшов шлях від викладача до доцента кафедри політичної історії та помічника проректора з виховної роботи. Закінчив аспірантуру, захистив кандидатську дисертацію, був удостоєний ученого звання доцента. А ще здобув повагу колег, студентів, інтелігенції нашої області.

Нагадаю, ювіляр закінчив аспірантуру (1973 – 1974). Під керівництвом доцента Миколи Ротмана досліджував наукову проблему «Революційний молодіжний рух на Закарпатській Україні в 1929 – 1938 роках». Багато часу проводив в архівах України (Київ, Ужгород, Берегово, Мукачево). А ще побував у науковому відрядженні в Чехословаччині, де збирав матеріали до дисертації в архівах Праги, Братислави й Пряшева. Ґрунтовно опрацював опубліковані документи. Наполегливо розшукував безпосередніх учасників подій, які досліджував, та фіксував безцінні спомини. Результати наукових по-

шуків апробував, беручи участь у наукових конференціях. Копітка праця дозволила вченому повністю виконати поставлені завдання й у березні 1977 року успішно захистити кандидатську дисертацію, яку високо оцінила наукова громадськість.

У публікаціях та дисертації О.Литвинов усебічно розкрив різні аспекти обраної теми. Крім того, науковець порушував й інші проблеми, а саме: прийняття християнства в Київській Русі, Полтавської битви, літературної спадщини Миколи Гоголя, зв'язків трудящих Закарпаття з населенням Радянської України в міжвоєнний період, визволення Чехословаччини Червоною армією, інтернаціонального виховання студентів тощо.

Наш ювіляр має заслужений авторитет чудового педагога та методиста. Вирізнявся доброю фаховою підготовкою. Фактичний матеріал викладав послідовно, у взаємозв'язку з раніше вивченими темами, урахувавши вікову психологію молоді. Часто практикував проблемне читання лекцій. Його заняття мали динамічний характер, юнаки й дівчата були активними учасниками навчально-виховного процесу. Вважався суворим, але справедливим наставником. За це поважали вихованці. А окремі й дотепер згадують «науку життя від Литвинова».

Олександр Петрович – зразковий сім'янин. Нещодавно, 25 квітня, виповнилося 65 років із того часу, коли одружився з Кларою Андріївною. Відтоді разом ідуть пліч-о-пліч життєвою дорогою, ділячи все, що дарує доля. Дружина добре розуміє чоловіка, адже тривалий час працювала доцентом ка-

федри педагогіки і психології Ужгородського університету. Подружжя Литвинових виростило й виховало сина Ігоря. Він закінчив фізичний факультет УжДУ та музичне училище в обласному центрі. Нині є провідним музикантом Закарпатської обласної філармонії. Онук Андрій здобув фах економіста й міжнародника, працює в будівельній організації Ужгорода за спеціальністю. Онучка Ольга закінчила з відзнакою географічний факультет (відділення землевпорядкування та кадастру) і теж працює за фахом. Найбільшою втіхою для Олександра Петровича є правнуки: Степанко, Аліса, Андрійко. Перший – учень третього класу, двоє інших – дошкільнята. А це запорука того, що роду Литвинових не буде переводу.

Наш колега зустрів славний ювілей – 90-річчя. Щиро бажаємо високоповажному Олександрові Петровичу карпатського здоров'я, благополуччя, злагоди, оптимізму, вірних друзів. Нехай доля завжди буде прихильною до Вас, а людська шана стане подякою за Вашу чуйність та вміння робити добро. Нехай кожний день зігривається любов'ю рідних і близьких.

Микола ОЛАШИН,
Іван ЧАВАРГА,
кандидати
історичних наук, доценти.

Від редакції: цей матеріал автори подали завчасно, але в травні в нашому університеті вишанували значну кількість «круглих» іменинників, тому маємо змогу опублікувати тільки тепер; однак ми вже вітали О.Литвинова, а нині це приєднуємося до висловлених побажань ювілярові!

Деканові довіряють!

Працівники медичного факультету знову обрали деканом доктора медичних наук Олександра Болдіжара.

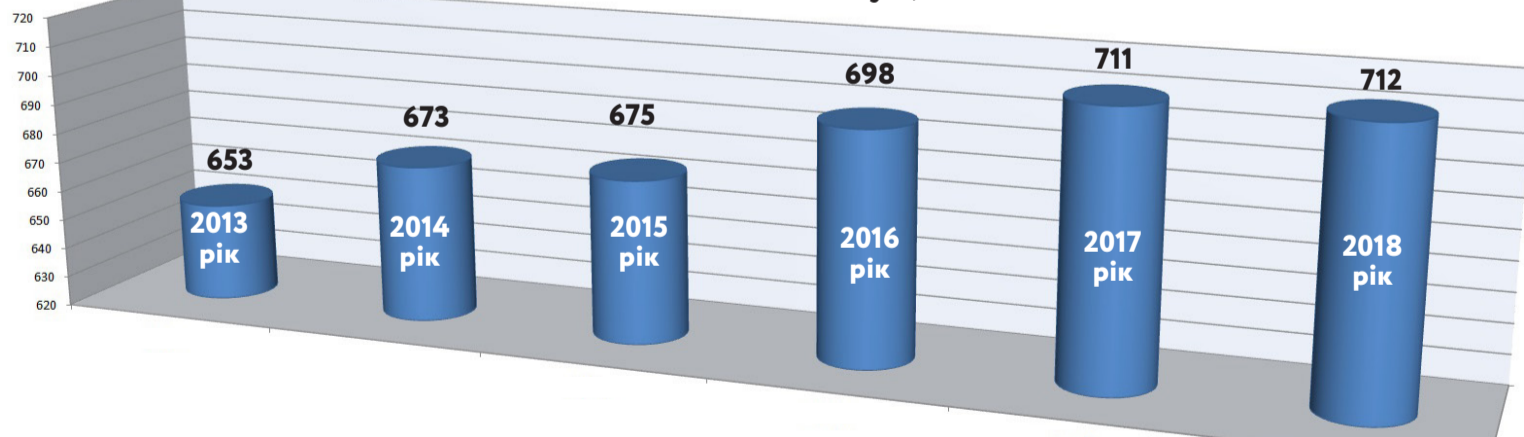
Очільник прозвітував про останні 7 років життя підрозділу, зокрема відзначив зростання чисельності студентів, відповідно збільшення вдвічі ставок у підрозділі. Відкрито дві спеціалізовані наукові ради, а також нові аудиторії та клінічні бази. Добре прийняли на медфаку й іноземних здобувачів фаху.

Трудові збори відвідали ректор УжНУ Володимир Смоланка, перший проректор Олександр Сливка, проректор з адміністративно-господарської роботи Дмитро Сойма. На зустрічі з керівництвом обговорювали проблеми та подальший розвиток медфаку.

Як повідомив Володимир Іванович, минулого року на заробітну плату працівникам факультету, закупівлю для потреб медиків обладнання та ремонт приміщень було витрачено 43 мільйони гривень.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Кількість кандидатів наук, доцентів в УжНУ

Журналістський екоконкурс, або Як студенти зелене Закарпаття будували

Напередодні професійного свята медійника студенти відділення журналістики УжНУ долучилися до конкурсу, який улаштував випускник названого підрозділу, голова ГО «Центр Закарпатських розслідувань» (ЦЕЗАР) Павло Білецький із керівництвом Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства. Захід зорієнтований на екологічну тематику, а вибір жанру й теми лишився за учасниками.

Зважаючи на дотримання

вимог, до трійки переможниць увійшли другокурсниці відділення журналістики: перше місце здобула Тетяна Лесюк, написавши матеріал за темою «Горіла сосна, палала, або Як вберегти хвойні ліси». Друге місце – у Тетяни Проданець за роботу «Проблеми природи – наші проблеми». Третю сходинку посіла Аліна Мочан («Повені – стихійне лихо чи відповідь природи?»).

Враженнями від участі в конкурсі поділилася Т.Про-

данець: «Мені завжди подобалося долучатися до схожих ініціатив. «Ловлю» кожен можливість здобути нові навички та знання. Цього разу докладніше занурилася у світ екологічних проблем. Хоч тему обрала поширену, а саме про забруднення природи, думаю, що мені вдалося її розгорнути. Важко було насамперед усвідомлювати: забруднення є гострою проблемою в краї, і якщо нічого не робити, то це може мати над-

звичайно погані наслідки».

Нагородження грамотами й грошовими винагородами відбулося в прес-клубі молодого журналіста УжНУ «Медіаперспективи». А ще, якщо дівчата виявлять бажання, можуть вступити до Закарпатського обласного осередку Національної спілки журналістів України, адже організатори пообіцяли добрі рекомендації.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Надзвичайний Ігор Прохненко:

педагогічне диво, залюблене в археологію

Людина, яка не зачинається вітриною ідеалу, натомість із відтінками гумору чи жально щиро ділиться своїми історіями, пересипаючи їх анекдотами. Це оптиміст, котрий аж ніяк не засмучується відсутністю вільних місць у кав'ярні (як трапилося й під час нашої зустрічі, адже саме тоді в місті лило, як із відра), а обираючи терасу з безпосереднім виглядом на дощ, філософськи трактує переваги такого спілкування. Знайомтеся з «педагогічним дивом», як його називають студенти, Ігорем Прохненком, доцентом кафедри археології, етнології та культурології УжНУ.

— Нашу розмову починаємо з чаю, а з чого «стартують» Ваші заняття?

— Із переклички. Це обов'язковий елемент кожної пари. Я хочу навчити. Знання можна почерпнути й зі смартфона, а викладач для того, аби дати філософію предмета, показати, що шукати, де і як. Університет — не школа, де потрібно переказати зміст підручника. Тут слід уміти аналізувати, резюмувати та аргументувати.

— Яким тоді повинен бути ідеальний наставник?

— Таким, аби в студентів надовго залишилися знання. Приємно, коли випускники зустрічають десь і кажуть: «Пам'ятає, як ми на парі говорили...» Викладач завжди повинен придумувати щось особливе й нове. Наприклад, одного разу я приніс готову карту, наступного — намалював її на дошці сам, а ще на іншому занятті запропонував студентам відтворити карту.

— Археолог не обмежується малюванням карт... Цікаві випадки траплялися?

— Звісно! Кажу якось студентам: зобразіть на дошці Афродіту. Вони старанно виводять фігуру, виправляють волосся, сперечаються, чи схожа... А я мовлю: «Сідайте, усім — «двійка». У відповідь чую: «Чому? Богиня ж красива вийшла...» Аргументую: «Красива! Але Афродіта — та, котра вийшла з піни морської та припливла до берега на мушлі». Тобто важливі символіка, а не сам малюнок. Так вихованці й запам'ятовують інформацію.

— Небагато людей обирає археологію через її складність. Чим така наука привабила Закарпаття з дніпропетровським корінням?

— Справді, сидіти в архівах, книжках — писати історію з того, що вже є. А ось археологія — шлях тернистий. Неважливо: дощ чи сонце — усе одно потрібно трудитися. Я з

дитинства до землі схилявся (народився в місті Інгалець, що нині у складі Кривого Рогу, а в 4-річному віці з родиною переїхав на Закарпаття — прим. авт.). Дивився, було, телевизор, саме тривала програма про археологів. Так мене й зацікавила ця сфера. А поштох до неї дала Ужгородська школа № 3: ми їздили на розкопки різними містами, селами. При обласній станції юних туристів діяв відповідний гурток.

— Якщо зважати на класифікацію людей за принципом анекдоту «оптиміст-песиміст-реаліст», то до якої категорії належите Ви?

— Оптиміст! Колись студентами поїхали на розкопки й потрапили під дощ. Здається: усе залито, копати не можна. Одні кажуть: сьогодні точно не підемо, бо ж така погода, навколо — багнюка... А я стверджував: «Хлопці, воду викачаємо й почнемо дослідження». Слухати не хотіли. І тут заходить професор Котигорошко: «Автобус на місці. Поїхали!» Після того мене стали називати оптимістом. Бути ним означає бачити свій напрямок руху.

— Розкажіть про спортивний напрямок руху в житті. Як сталося так, що археологи — це й організатори рухової активності на факультеті?

— До спартакіади мене втягнули випадково. У підрозділі давно сформувалася потужна шахова школа. Юрій Ісак переплутав жеребкування й замість шахового випадково прийшов на баскетбольне. Зателефонував мені й каже: «Ігорю, друже, був на жеребкуванні. І ми повинні грати в баскетбол». Я збирав людей, котрі знають правила. Починали ганебно, із нас сміялися. А минуло сім років — і тепер обігруємо команди, які в нас тоді не вірили. Ми — один із небагатьох факультетів, який долучається до всіх видів змагань спартакіади. Мене неодноразово запитували: звідки я, історик, знаю про спорт. У житті завжди є футбол, та й загалом намагаюся бути в курсі спортивних подій світу. Це хобі, яке зародилося завдяки рідному підрозділові.

— Мені відомо про ще одне Ваше хобі: мандрівки, у які берете й студентів...

— Історію краще показати наочно, ніж просто щось розповідати. Тому й організовую екскурсії для молоді. Тим паче, у них є студентський квиток — право пересуватися не як пів людини за конкретну ціну, а як повноцінна людина за пів ціни :). Колись їздили музеями

Одеси, Львова, Києва; останнім часом — Луцька, Хотина, Чернівців, Кам'янця-Подільського. Дешево, ефектно й враження на все життя! Іноді мені вдається домовитися про безкоштовну ночівлю. Або ж, скажімо, поїздка до Волині обійшлася навіть не в 100 гривень, а у 85. Будую динамічну програму. У п'ятницю після пар виїзд, у суботу вранці вже на місці. Нас зустрічає директор музею, улаштовує екскурсію з кавою / чаєм / печивом... Далі до іншого музею. За день можна чимало встигнути. Зв'язки використовую на користь вихованців. Іноді домовляюся так: ми безкоштовно до вас, а ви — до нас. Обмін досвідом ніколи не завадить! Останніми роками їздивмо й за кордон.

— А як відбираєте тих, хто поїде з Вами в подорож?

— Раніше студентів, яких брав на екскурсію, називав «везунчиками» — не тому, що їм пощастило, а тому, що мали візу :). А зараз простіше: є біометричний паспорт. Насамперед урахувати бажання вихованців кудись поїхати. Я за те, аби здобувачі фаху якомога більше мандрували. Якби інший формат освіти, готовий навіть поставити за практичну 20 балів, якщо студент відвідає, приміром, Хотин і розповість, що бачив у музеї, у чому різниця між нашими й тамтешніми архітектурними об'єктами, ніж буде щось переказувати.

— Ви були сумлінним учнем?

— Мама — учителька. Я жив в епоху страху. Страху чогось не знати, отримати погану оцінку, скласти у вчителя, однокласників погане враження про себе. В університеті було легше: не відчував контролю, мав добровільний вибір. Але корисно, що в школі був певний прес, бо це тримало у формі, змушувало все встигати. Знаходив час і для легкої атлетики, футболу, хокею, флорболу тощо. Їздив ще тоді на розкопки.

— Нині молодь інша й страху перед незнанням не відчуває. Якими, на Ваш погляд, повинні бути стосунки між сучасними викладачами та студентами: вільними чи суворо канонічними?

— Довелося побувати на занятті педагога із Сорбонни. Сподобалося, як він невимучено подавав матеріал, спілкувався з аудиторією просто. У цьому і є Європа! Студента слід сприймати не як учня, котрого можна пресувати, а як майбутнього колегу, у якого повинен укласти максимум знань.

ФІЛІЖАНКОВІ РОЗМОВИ

— Погані оцінки часто доводиться ставити?

— Я за таку систему: хто знає на 100 балів — варто ставити 100. Хто нічого не знає — 0. Знаєте, для чого існує семінар? Аби впливати неготових до заняття й підняти людей, які вчили. Тих, хто здобувати знання не бажає, змушую змінити свою позицію. Ось ставлю за відповідь «нуль». Викликаю вдруге. Результат — однаковий. Друге zero! Якщо цих оцінок назбиреться 5, то таких студентів називаю «олімпійцями». І далі вчаться... Працює!

— Коли-небудь картали себе за несправедливо поставлену оцінку?

— Мав студента, якому поставив «трійку», бо він прийшов і буквально почав плакати, мовивши: «Ігорю Анатолійовичу, поставте мені «трійку», бо мамка ня не впустила на дискотеку». Зрозумів, що аргумент серйозний, і серце розтануло. Це був момент слабкості. Пам'ятаю й випадок, коли юнак настільки хвилювався, що його аж трусало. Я всіляко заспокоював, градаційно питав, «у якому десятиріччї-сторіччї-тисячолітті-мільйонлітті», даючи три спроби... Мій наставник Котигорошко завжди радив: зі студентами слід говорити добрим тоном. Намагаюся! Сидить якось на іспиті дівчина, погано орієнтується в археології, а її відповіді змушують аудиторію сміятися. Запитую: «Як здійс-

новати розкопки на двадцяти квадратних метрах?» Вона: «Та в глибину». Кажу: «Молодець. Кращої відповіді за життя не чув. Ну, можу поставити «4». Натомість студентка прохально: «А «відмінно» ніяк не вийде?» Я ж мовлю: «Ні. На сьогодні ліміт «п'ятірок» вичерпано». Хтось розуміє жарти, хтось серйозно сприймає...

— Мені розповідали, що у Вас на парах завжди можна почути компліменти: ділите студентів на красивих і розумних. Які ж критерії?

— Іноді з гумором кажу так. Красиві — ті, які ще не люблять археології. Тому їх не можна поки брати на екскурсії й, зрозуміло, ставити їм залік. Розумні — ті, хто накопичує бонуси. Якщо додаткові бали перевищують норму, то дозволяю іноді підглянути в смартфоні або скористатися допомогою друга. Використовую на парах інтерактивні методи викладання. У нас є батли між хлопцями й дівчатами: хто швидше напише — отримає 100 балів. Коли комусь удається списати з Інтернету, висловлюю співчуття, як «дядько Гугл познущався» через неправильний переклад слова. Та головне — намагаюся зробити так, аби студенти хотіли копати, дивитися й розуміти, як було насправді. І сенс історії в тому, щоб не повторювати помилок.

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Не лише теорією...

Географічний факультет Ужгородського національного університету створено в 2005 році. Міністерство освіти і науки України відразу надало новому підрозділові нашого вишу право на провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців за трьома новими напрямками: «Туризм», «Географія» і «Геодезія, картогра-

фія та землеустрій». У 2007-ому факультет отримав ліцензію на підготовку фахівців із четвертого напрямку «Лісове та садово-паркове господарство». Спеціалістів з усіх вищезазначених напрямків украї бракує в Закарпатській області, зважаючи на те, що пов'язані з пріоритетними галузями її народного господарства.

Геофак, як відомо, орієнтується на точні науки. Отож у повсякденній діяльності потрібні не лише спеціалізовані довідники та лекції від висококваліфікованих викладачів, а й відповідне приладдя. Скажімо, студентам важливо вміти користуватися сучасними засобами з тахеометрії, інженерії тощо. Ректор нашого універ-

ситету Володимир Смоланка неодноразово зазначав, що фінансове становище альма-матер дозволяє поліпшувати матеріально-технічну базу. Зокрема, уперше з 1980-их років розпочато закупівлю наукової техніки.

«Перепало» і географам. Так, було виділено 50 тисяч гривень, за які придбали штативи,

рейки, мірні стрічки, трегери, центрири. Отож студенти не лише опановуватимуть теоретичний матеріал, а й набуватимуть важливих практичних навичок. Бажаю їм стати справжніми професіоналами! **Яна ЛЕГЕЗА, студентка відділення журналістики (заочна форма навчання).**

«Триматимуся на позитивній хвилі»

Перші враження та... обіцянки від нової очільниці студентства

Тут усе було, як на виборах президента... Щоправда, лише 8 дільниць у різних під-

розділах, своя ЦВК, а голосування тривало з 8:00 до 17:00. Так молодь УжНУ обирала голову студентської ради.

На відповідальний пост претендували троє кандидатів: Деніс Горкій, третьокурсник стоматологічного факультету; Рената Шевєря, другокурсниця факультету міжнародних економічних відносин; та Вікторія Кенідра, другокурсниця відділення журналістики філологічного факультету, котрій і довірило самоврядування найбільше юнаків та дівчат нашого вишу (набрала 50,8 % голосів). На 2 місці Деніс – 30,8 відсотка голосів, а Ренаті дісталось 18,4. Студентка 3 курсу українського відділення, голова профкому філологічного факультету, член ЦВК та голова дільниці виборчої комісії Ангеліна Йовбак розповіла: «Зробили вибір

близько 1000 студентів. Щодо нашої, другої, дільниці, яка була розміщена в головному корпусі альма-матер, то там найактивніше голосував філфак: майже 40 відсотків».

Ну а власне переможниця В.Кенідра зізналася: «За день до виборів не могла знайти собі місця, неймовірно хвилювалася, навіть боялася результатів. Та наступний день виявився ще складнішим. Особливо напружений момент настав після закриття дільниці, коли очікувала вердикту. У ту мить, як мені почали телефонувати, видихнула з полегшенням, відчула прилив енергії, хотіла всіх обійняти. Сподіваюся, ця ейфорія не мине й у той час, доки буду на посаді. Триматимуся на позитивній хвилі».

І... перші обіцянки. Вікторія поділилася найближчими пла-

нами, які реалізує: «На початку вересня організуємо спільний захід для всіх факультетів, але про це повідомимо пізніше. Надзвичайно приємно, що голови студрад факультетів дружно прийняли мене, віру в нашу продуктивну співпрацю. Дякую всім тим, хто мене підтримував».

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Одним абзацом

■ **Співпраця.** Грузинські виші, а саме Європейський університет у Тбілісі та Батумський імені Шота Руставелі, готові до співпраці з УжНУ. Цьому, зокрема, посприяв Олександр Міца, доцент, завідувач кафедри інформаційних управлінських систем та технологій. Дещо раніше викладачі факультету інформаційних технологій побували в Словаччині, відвідали музей Енді Воргола в Меджилабірцях. А ще наші айтивці влаштували науковий семінар, де обговорили проблеми комп'ютерної томографії. Доповідав, зокрема, учений із Будапешта Жолт Адам Балог.

■ **Дослідження.** Тетяна Савко, студентка 2 курсу спеціальності «Українська мова і література», під керівництвом наставниці Оксани Тиховської, доцентки кафедри української літератури, досліджувала «Ревнощі з того світу». Саме так називається роман Михайла Рощка, декана факультету іноземної філології, члена НСПУ. Об'єктом вивчення в курсовій роботі став міфологізм.

Головні підсумки року: звітує AuraAcademica

Навчальний семестр видався напруженим. На фініші – модулі, заліки, іспити... А далі – довгоочікуване літо й омріяний відпочинок. Але й серед звичних клопотів молодь УжНУ завжди знаходила час для веселощів та саморозвитку. Особливу роль в урізноманітненні студентського буття відіграла AuraAcademica.

Упродовж кількох останніх місяців студпростір устиг офіційно відкритися («Погляд» уже інформував) і провести чимало заходів, про які не можна не відзвітувати напередодні відпочинкового сезону.

По-перше, успішно завершили місячний курс «Майстерня стартапів» від Оксани Розман, керівниці GrowUp Agency. Упродовж 5 тижнів (щочетверга) на заняттях спікерка привідкривала завісу кузні власного бізнесу. На тренінгах учасники вчилися робити перші кроки в запуску стартапу – підготували бізнес-план, дізналися секрети командної роботи та навіть створили 4 реальні для втілення в життя проекти.

Тренінги надихнули одну з команд узяти участь у конкурсі стартапів від УжНУ. Микола Кушина, студент економічного факультету, згадує: «Ми вчилися створювати новий якісний продукт, який буде цікавий потенційним клієнтам, почули про цікаві маркетингові нюанси та круті PR-ходи. Здобути навички точно стануть у пригоді після завершення вишу та допоможуть відкрити власну справу».

Приємно, що ділитися досвідом до студентів приходять нові люди, котрі досягли успіху в житті. Так, фотограф, письменник і музикант, до речі, випускник відділення журналістики УжНУ Валентин Кузан говорив про світлина як про мистецтво. Не про знімки із сакурами чи на фоні міні-скульптурок (хоч і без них не обійшлося), а саме про фото, які вражають композицією та

Команда AuraAcademica на відкритті

ідейністю. Гість розкрив секрети, як стати професійним фотографом. По-перше, слід навчитися бачити світло. Ну, не просто підняти голову й дивитися на сонце, а навчитися ловити «вигідне» світло на столі, стіні чи щічках коханої людини. По-друге, тренуватися створювати оригінальну композицію. По-третє, два попередні кроки реалізовувати на чорно-білій фотографії. Але найголовніше – знімкувати з любов'ю й натхненням. Валентин навів свій топ-10 кращих митців, завдяки яким по-новому відкрив світ фотомистецтва. А знаєте, чому В.Кузан змушує моделі на фотосесіях стрибати? Не тому, що в душі таємний прихильник Сергія Бубки. Рух, зокрема стрибок, допомагає людині зняти маску та бути на світлі справжньою! Ось такий лайфхак!

На кожному заході здобуємо корисні знання. Але інформація про те, як урятувати життя – тільки на курсах першої домедичної допомоги. За-

вітала Оксана Брунцвик, лікар швидкої медичної допомоги та волонтерка Червоного Хреста. Вона має досвід у проведенні подібних заходів, улаштувала кілька тренінгів для різних підрозділів вишу, шкіл та просто для всіх охочих. Упродовж двогодинного інтенсиву вивчали алгоритм, як діяти, коли людина не дихає. Училися робити штучну вентиляцію легень. Якби на місці манекенів були потерпілі, то завзяті студенти їх точно врятували б. Також уже зможемо надати першу медичну допомогу при інфаркті, інсульті, удавленні та опіках. Відтепер аурівці не розгубляться й урятують життя за будь-яких екстремальних ситуацій.

Питання фінансової самостійності важливе для молоді людини, якій у пошуках заробітку часто доводиться поєднувати і навчання, і роботу. Спеціально для таких студентів AuraAcademica організувала тренінг «Інтернет-магазин за 24 години». Спікер Янек Чумак ознайомив із діяльністю мар-

кетплейсів – майданчиків, де можна продавати, наприклад, Rozetka, OLX, AliExpress. Серед топових запитань – із чого почати, які ризики та перспективи. Спікер переконував: займатися продажем в Інтернеті може навіть школяр, а студент і поготів. Гість поділився кейсами вдалої реалізації товарів та розповів про перші кроки для розвитку своєї справи у світовій мережі.

Також продовжуємо традицію розмовного німецького клубу. До нас завітали корінні німці Мартін Ройтер та Вольфганг Райзер. Вони розповіли, як потрапили в Україну та що їм тут найбільше подобається. Устигли поговорити про якісне кіно, спорт, подорожі, народний одяг. Гості запропонували зустрічі в новому форматі. Відтепер не дивуйтеся, якщо десь у парку, музеї чи кафе група студентів розмовлятиме німецькою – ми так практикуємося! У планах – мистецькі зустрічі, німецькомовна екскурсія містом та інше цікаве.

Отож sprechen Sie Deutsch? Ні? Саме час приєднатися :).

А наш англійський клуб традиційно функціонує сповна. Американець Сем уже навіть навчив українських студентів грати у «Мафію». І розповідав про бізнес по-американськи. Не дивуйтеся, якщо в Штатах збільшиться число мільонерів із числа слухачів аурівського англійського клубу :).

Ми не боїмося ставити сміливих запитань і шукати відповіді, а ще дбаємо про духовний розвиток. Тому влаштували захід «Християнство ХХІ ст.: чи реально?» Бесіду провели о. Павло Фіцай та о. Ярослав Ігнатишин. Приєдналися й семінаристи місцевої духовної семінарії. Говорили про присутність Бога в житті кожного та про власний щоденний вибір.

Ще одна зустріч на актуальну для студентів як майбутніх батьків тему – «Доказові принципи планування сім'ї». Спікер – сімейний лікар Антоніна Нірода – відповіла на запитання, пов'язані з ефективними методами планування сім'ї, вибором безпечних контрацептивів та запобіганням венеричних захворювань.

Також Aura вперше зустрічала гостей зі всеукраїнського волонтерського проекту БУР. Микола, Мирко й вуйко Богдан розповіли про організацію та презентували новий БУР-мобіль – справжню майстерню на колесах. І насамкінець – масштабний та атмосферний творчий вечір. Подія, де читали вірші, співали, жартували, а головне – насолоджувалися спілкуванням.

Тепер усі пуфи, стільчики й столи акуратно складені: чекають вересня, щоб знову зустрічати студентів: веселих, засмаглих, спраглих знань. До зустрічі восени. Незабутнього літа!

Галина ГИЧКА,
студентка факультету історії та міжнародних відносин.

Зізнання в любові:

словак Владімір Куштек презентував «Чехословацький світ у Карпатах»

Відомо, що Наукова бібліотека УжНУ може похвалитися понад 1,5 млн примірників книжок. А нещодавно її фонди поповнили ще кілька екземплярів унікального видання Владіміра Куштека «Чехословацький світ у Карпатах», презентація якого й відбулася в стінах нашої книгозбірні за сприяння Генерального консульства Словацької Республіки в Ужгороді.

Модератором заходу стала заступниця директора Наукової бібліотеки УжНУ Вікторія Воробець. Вона ж привідкрила таємницю змісту книжки. Видання вийшло з нагоди святкування 100-річчя заснування Чехословаччини та приєднання до неї Карпатської Русі, подає історію міст і містечок Закарпаття часів 1919 – 1938 рр. Автор роками збирав інформацію як з архівних джерел, так і з розповідей закарпатців. Книжка вміщує тексти чеською мовою (36 розділів), словацькою (2 розділи) і русинською (3 розділи), що підкріплюються понад 500 світлинами. Але не весь матеріал удалося розмістити, тому було анонсовано й презентацію його другої частини (невдовзі).

На захід завітали також представники словацького консульства, влади Ужгорода, закарпатські історики та діячі науки, культури, друзі й колеги автора.

Книжка – справді унікальна. Цю тезу переконливо довели присутні, які визначили кілька характерних особливос-

тей презентованої монографії.

1. **Любов.** Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді, надзвичайний та поважний посол Мірослав Мойжіта вважає, що автор – зовсім не закарпатець, та про край знає надзвичайно багато. «Ця книжка – доказ любові В.Куштека до Закарпаття».

2. **Географія видання.** Проректор із науково-педагогічної роботи УжНУ Мирослава Лендєл відзначила, що цінність напрацювання і в ареалі охоплення – мова не тільки про великі міста, а й про села та містечка Закарпаття.

3. **Свідчення очевидців.** Завідувач кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби Ігор Ліхтей переконаний: особливо цінним видання робить метод збору лівової частки матеріалу – безпосереднє спілкування з очевидцями подій, корінними хустянами, мукачівцями, солотвинцями, представниками різних професій тощо. Це дає поле для роботи багатьом дослідникам за вказаною темою.

4. **Фотографії.** На думку завідувача кафедри модерної історії України та зарубіжних країн Ігоря Шніцера, перевага книжки – унікальні й цікаві знімки, які відображають дух епохи. Науковець відзначив, що видання вже пройшло апробацію серед студентів факультету історії та міжнародних відносин і, є переконання, буде популярним серед молодих науковців.

5. **Історичні паралелі.** Ди-

ректор Закарпатського музею народної архітектури і побуту Василь Коцан порівнює видану працю з творами сучасників Чехословацької держави – Флоріана Заплетала та Рудольфа Гулки, дослідження яких теж стосувалися Закарпаття й були недавно видані.

6. **Доступність для читачів.** Як зауважила В.Воробець, завдяки багатому ілюстративному матеріалу та легкому читанню текстів кількома мовами книжка може стати в пригоді як професійним дослідникам, так і всім, хто просто цікавиться історією Закарпаття.

Сам автор зізнався, що дійсно любить нашу область і поважає тутешніх людей. Уважає: регіон у багатьох випадках доречно назвати унікальним. В.Куштек особливо цінує краян за вміння формувати строка-ту етнічну картину й притому завжди толерантно ставитися одне до одного, незважаючи на релігійні чи національністю. «Винуватець» заходу закликав жителів Срібної Землі пізнавати її багатство. І переконаний, що книжка допоможе в цьому.

Було чимало сказано й про плідне українсько-словацьке співробітництво, зокрема на цьому голові Ужгорода Олександр Білак та радниця дирекції Національного інституту стратегічних досліджень при президентові України Світлана Мітряєва.

Галина ГИЧКА,
студентка факультету історії та міжнародних відносин.

Бабуся розповіла мені в дитинстві притчу...

«У нас один рот і два вуха. Значить, ми повинні більше слухати ніж говорити. Але пара очей розташована вище вух, тому нам слід бачити, а не вірити чуткам. Над усім цим є мозок, тому зобов'язані спочатку думати, перш ніж, побачивши

уриков і почувши плітки, «вилити» усе через рот...»

«Есе про все»-2019:

говорили про все, та навіть більше

У редакції університетської газети «Погляд» із присвятою рідному підрозділові влаштували VII публіцистичні читання. Традиційно конкурс розпочав його засновник, доцент кафедри журналістики й головний редактор часопису Володимир Тарасюк. Повідомив: усього було подано 11 робіт. Чотири з них розглядали заочно, оскільки з певних причин деякі конкурсант не змогли прийти на захід. Але радує, що участь брали не тільки філфаківці, а й представники з інших підрозділів (наприклад, із факультету історії та міжнародних відносин). Далі присутніх ознайомили зі складом журі. Цього року есе оцінювали: завідувач кафедри журналістики, професор Юрій Бідзіля (голова); журналіст, голова громадської організації «Центр Закарпатських розслідувань» (ЦЕЗАР) Павло Білецький; викладач кафедри Наталія Толочко; працівниця газети «Погляд» Мирослава Гараздій.

Учасники з хвилюванням зачитували твори – не зовсім легко розповідати особисте іншим! Хтось написав про те, що наразі його турбувало найбільше. Дехто поділився історіями з дитинства, які пригадує з усмішкою.

Журі уважно вислухало кожного. Після цього порадилося й визначило переможців. Оголошував підсумки Ю.Бідзіля. Розказав, що найкращого обрати було складно. Есе порадували рівнем, адже написані якісно.

Результати конкурсу:

I місце – третьокурсниця відділення журналістики Ка-

роліна Бучковська («Єдиний і неповторний, або Як і коли я полюбила футбол»);

II місце – другокурсниця факультету історії та міжнародних відносин Галина Гичка («Іще очі не дримали, а вже сходять сонце»);

III місце – другокурсниця відділення журналістики Тетяна Лєсюк («Укуси якомога більше...»).

«Насправді, не очікувала, що переможу. Але приємно! Просто хотіла вилити душу в творі. Уважаю: студенти могли б ближче спілкуватися між собою. Саме такий конкурс дозволяє більше дізнатися одне про одного. Помітила: усі здивувалися, коли почули, як я почала захоплюватися футболом. Погодьтеся, для дівчат такий вид спорту не є звичним. Якщо відверто, трохи боялася викладати настільки особисту інформацію. Розказала про улюблену команду, перше «футбольне» кохання. Цікаво: раніше майже не виявляла інтересу до спортивної журналістики. Тепер бачу в ній майбутнє», – поділилася враженнями К.Бучковська.

Наприкінці заходу переможців нагородили. Вони отримали грамоти та призи у вигляді книжок із фактчекінгу та стильних ручок від чеської громадської організації «Асоціація з міжнародних питань» (АМО, www.amo.cz) за підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки. Зробили й спільне фото.

Яна СОЗАНСЬКА,

студентка відділення журналістики.

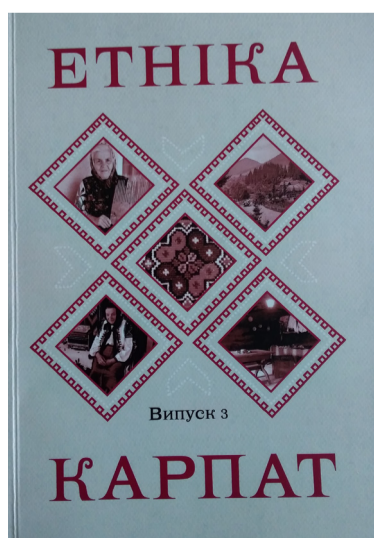
Юрій Бідзіля й Павло Білецький нагороджують Кароліну Бучковську за 1 місце

Етніка Східного Закарпаття

У третьому випуску «Етніки Карпат» ідеться про чергову експедицію істориків УжНУ та працівників обласного музею народної архітектури і побуту. Розповідається про відвідини Лазещини, Ясіня, Чорної Тиси, Білина, Квасів, Розтоків, Богдана.

Працювали в присілках, які через гірське розташування є окремими населеними пунктами із власною історією, локальною свідомістю населення та особливостями матеріальної й духовної культур: Плитоватий, Кевелів, Стебний тощо. Відвідали також Рахів.

Учасники експедиції збирали етнографічний матеріал і поповнили ним архів факультету історії та міжнародних

відносин УжНУ. У виданні вміщено й вибрані інтерв'ю на різні теми від студентів, а ще

статті науковців. Крім того, до збірника увійшли напрацювання дослідників, котрі не брали участі в експедиції 2017 року, однак ці матеріали стосуються місцевості, яку відвідали. Керівниками практики й експедиції були доценти кафедри історії України УжНУ Павло Леньо, Василь Коцан, старший науковий співробітник відділу фондів Ужгородського скансену Василь Король.

Книжка стане в пригоді тим, хто цікавиться історією культури Карпат, її календарною та сімейною обрядовістю, магичними й демографічними уявленнями місцевих жителів.

Діана-Марія ШАРКО,
студентка відділення журналістики.

Готуємося до фіналів!

УПАДІЮНІ (Ужгород) відшуміли півфінали вже XXII сезону Закарпатської ліги КВН. Цього разу команди здивували журі та глядачів винятковими мініатюрами, оригінальними жартами та новими підходами до гри. Виступи супроводжували бурхливими оплесками залу й усмішками, що залишило кожного з учасників радісним незалежно від результату. Однак мета півфіналів – обрати фіналістів! Тому кожен викладався на 100 відсотків, демонстрував кращу гру. Важко уявити, що буде у фіналі, коли такими яскравими стали зустрічі півфіналу!

Команди змагались у трьох конкурсах: «Фристайл» – гумористична програма на довільну тематику, «Розминці» – смішні відповіді на запитання та «Імпровізі» – його тему учасники отримали в день гри.

Також був і нульовий етап змагань – напередодні гри команди повинні були зняти відеозапрошення та розмістити його в соціальній мережі.

Уміння перед журі випро-

бовували 9 команд: «4-й поверх» – філологічний факультет УжНУ, «Why not?» – Ужгород, «Avenue 17» – юридичний факультет УжНУ, «Десять там» – географічний факультет УжНУ, «Вектор» – математичний факультет УжНУ, «Радужний енот» – Ужгород, «БетОн» – медичний факультет УжНУ, «Одуванчик» – Ужгород, «Я більше так не буду» – Ужгород.

Перша гра півфіналу запам'яталася сюрпризами. Зокрема, «Why not?» показала новий стиль гри в КВН: домовилася з командою географічного факультету «Десять там» і передала дослівно їх сценарій, що було вельми неочікувано та дуже сподобалося глядачам. Переможцем і одразу ж фіналістом XXII сезону Закарпатської ліги КВН став колектив філологічного факультету «4-й поверх»! До речі, він показав чудові результати, вигравши всі змагання в цьому сезоні, за що вкотре отримав приз від одного з місцевих комп'ютерних магазинів.

Переможцем другої гри ви-

явилися «Радужні еноти». Вони відірвалися від конкурентів із команди «БетОн» на 0,2 бала й запам'яталися імпровізом колективу «Why not?» із минулої гри, чим дуже розвеселили зал. Ось так учасники Закарпатської ліги КВН руйнують шаблони й показують, що в цьому Клубі можна грати по-різному!

За підсумком конкурсів, до фіналу вийшли 4 команди: «4-й поверх» (18,2 бала), «Радужний енот» (17,8 бала), «Why not?» (17,8 бала), «БетОн» (17,6 бала).

Учасники, які не вийшли до фіналу чемпіонату Закарпатської ліги КВН, також показали непогані виступи, однак цього разу фортуна всміхнулася їх конкурентам, але й надалі суперничатимуть у Кубку!

Фіналу чекаємо в середині вересня. Команди мають удостал часу на підготовку, а зважаючи на виступи в півфіналі, можна стверджувати: завершальна гра буде незабутньою!

Олег КУРТЯНИЧ,
Нікіта ГРОСОШ,
студенти
відділення журналістики.

Тримай хвилю на «Студентській милі»!

Бігти не заради моди, а задля власного здоров'я. І особистим прикладом популяризувати активний спосіб життя. Саме таку мету ставили організатори забігу в Ужгороді під назвою «Студентська миля». Незважаючи на завершення навчального року, її підтримали і студенти, і викладачі.

Присутніх вітали представники Закарпатського відділення НОК та керівництва нашого закладу, зокрема проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король, побажавши присутнім удалого старту та бадьорого настрою. А Іван Маріонда, завідувач кафедри фізвиховання УжНУ, зазначив: «У таких заходах можуть узяти участь люди різного віку та професій, адже всі збираються заради власного здоров'я». Своєю чергою, студентка факультету здоров'я та фізичного виховання Лілія Манзулич зізналася: «Я долучилася до цього заходу разом з однокурсниками, адже одним із провідних завдань фахівця в галузі фізичної культури і спорту та відповідно нас як майбутніх спеціалістів є попу-

ляризація рухової активності. Своім прикладом повинні агітувати й інших до цієї справи».

Після студентського забігу відзначили кращих. Були серед них і ужнівці. Із-поміж дівчат третьою фінішувала першокурсниця Ольга Мельниченко (природничо-гуманітарний коледж). У хлопців переміг першокурсник Валерій Роля (факультет здоров'я та фізвиховання). Юнак зазначив: «Спорт – життя. Людина повинна отримувати задоволення від спорту, а біг – основа».

Кращих на «Студентській милі» нагороджував спеціальний гість із Черкас – майстер спорту міжнародного класу з морського багатоборства, доцент місцевого національного університету імені Богдана Хмельницького Олександр Безкопильний. Але головними все ж були не відзнаки. Учасники наче тримали в пам'яті слова відомого американського дієтолога Пола Брегга: «Людина сама повинна заробити своє здоров'я».

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Дебютні міські дебати школярів

Центр сталого розвитку УжНУ, який намагається встановити баланс між задоволенням потреб сучасників і захистом інтересів майбутніх поколінь, разом з Ужгородською міською радою організували дебати між представниками різних шкіл області.

Учні вже тричі мали змогу подискутувати, та цьогоріч захід вийшов на новий рівень – загальноміський. У 3 етапи змагались 12 команд (по троє осіб у кожній). Говорили про подолання бідності, мир, роль молодого покоління, соціальні мережі та на інші теми сталого розвитку. Відбірні етапи відбулися на кафедрі міжнародних студій та суспільних комунікацій факультету історії та міжнародних відносин, а підсумковий – у міськраді.

Модераторками були директорка Ресурсного центру зі сталого розвитку УжНУ Ганна Мелеганіч і методист управління освіти Ужгородської міської ради Марія Симкович. В організації допомагали й представники волонтерату нашої альма-матер.

Фіналістів оцінювали заступник міського голови Ужгорода

Олександр Білак, начальниця та методистка управління освіти міськради відповідно Наталія Мухомедьянова й Олена Приц, проректорка з науково-педагогічної роботи УжНУ Мирослава Лендьял, представниця ПРООН у Закарпатській області Любов Павлович, члени ГО Юрій Дербаль («Форза»), Марина Сташина-Неймет («Наше місто – рідний дім»; до речі, випускниця нашого університету). Брало до уваги зміст промови, уміння відповідати, командну гру, аргументацію, аналіз. На останньому етапі дискутували за темою «Повноліття – точка відліку громадської активності».

Перемогла Ужгородська спеціалізована ЗОШ І – ІІІ ступенів № 2 з поглибленим вивченням окремих предметів. Друге місце посіла команда Ужгородської загальноосвітньої спеціалізованої школи-інтернату з результатом 522 бали.

Призерів нагородили грамотами міської ради й УжНУ, а також подарунками. Школярів і педагогів відзначили подяками. Активну молодь запросили вступати до альма-матер.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Вона і... фізика

Світлана Кузьма на святі Miss Fizfak

Студентське життя доволі насичене. Ти вже не сам, є колектив, група, а разом – цікавіше! І саме в університеті варто показати себе комунікабельною та творчою особистістю. Сильні й розвинуті згодом стають керівниками, але завжди потрібно стартувати з малого. Так і розпочинала громадську діяльність студентка 4 курсу фізичного факультету спеціальності «Середня освіта. Фізика», а нині ще й громадський декан Світлана Кузьма. Вона зізнається: «Друзі, які вірили в мене, допомогли обійняти посаду! Сама б, напевно, ніколи не наважилася, але тепер щаслива, бо ця діяльність приносить задоволення! Я стала впевненішою, легше спілкуватися з людьми, адже доводиться чимало домовлятися, будувати плани на майбутнє та організовувати «приватне» життя рідного факультету».

Скажімо, на плечах героїні

цієї публікації лежить відповідальність за влаштування таких заходів, як День Архімеда, Міс та Містер фізичного факультету, а також спільними зусиллями заснували Вечір кіно на фізичному факультеті й Кубок декана з футболу.

«Відрядно, що надходить ініціатива і «знизу». Так, за сприяння першокурсниці створили команду черлідерок. Схожі звершення надихають і дають поштовх до нових справ», – зазначає дівчина.

Кожне починання – значна відповідальність як для громадського декана, так і для всього факультету. Важливо, щоб керівництво підтримувало студентів, як це робить Володимир Лазур, декан фізичного факультету. Завдяки ж своїй відкритості, комунікабельності С.Кузьма стала лідеркою в колективі, знайшла друзів, просто близьких за духом людей. А ще не випадково обрала спеціаль-

ність, адже хоче розв'язати міф про дівчину-фізика та допомогти юному поколінню зрозуміти одну з найпрекрасніших природничих наук. Також Світлана не марнує своїх задатків, тому отримує винагороду у вигляді підвищеної стипендії.

«Я знаю, що на факультеті мене підтримують. Декан і наші викладачі завжди допоможуть в організації. Саме про таку командну роботу я мріяла. Однокурсники, а за сумісництвом і мої заступники, також не пасуть задніх. Отримую від них чимало пропозицій, як покращити роботу в підрозділі, прийняти рішення в тій чи іншій ситуації. Завдяки співпраці виграємо олімпіади, маємо гідні здобутки на конференціях. Моя вдячність не має меж!» – широко зізнається Світлана.

Яна ЛЕГЕЗА,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Танцювальні ужнівці тріумфують!

Вероніка Мишко закінчила факультети здоров'я та фізичного виховання й міжнародних економічних відносин. Нині пов'язана з навчанням в аспірантурі в нашому університеті – прикріплена на кафедрі фізичної реабілітації УжНУ. Водночас вишівському (і не тільки) загалу спортсменка більше відома як майстер спорту міжнародного класу з танцювального спорту.

Нещодавно Ніка взяла участь у чемпіонаті Європи за програмою 10 танців серед дорослих. Змагання в Кошиці (Словаччина) добре організували. Панувала чудова атмосфера. Були представники 28 країн. Кожну державу репрезентувала тільки одна пара.

В.Мишко виступає під прапором України разом з Ерлом Вільямсоном зі Сполучених Штатів Америки. Дует і євро-

пейську, і латиноамериканську програми відтанцював рівно, а в підсумку поступився лише парам із Кіпру й Росії та посів 3 місце. Для нашої спортсменки це не перший такий успіх. Віднині вона, крім бронзової призерки чемпіонату світу, уже є дворазовою призеркою чемпіонату Європи. Слід зазначити й те, що для Ніки та Ерла не давні змагання – третій чемпіонат Європи за місяць (інші турніри-аналоги були винятково за латиноамериканською та європейською програмами відповідно у Франції й Латвії)! І з третьої спроби таки вдалося піднятися на п'єдестал!

Коли ж цей матеріал був готовий, радісна звістка надійшла з Києва. На чемпіонаті України серед дорослих Ніка і Ерл стали першими в «латині» й у найскладнішій програмі – 10 танців, тобто в багатоборстві, і другими в «стандарті». Ця ж пара представлятиме Україну на трьох чемпіонатах світу (у зазначених програмах).

Крім того, Анастасія Лендбель і студент економічного факультету Аркадій Гуловський у програмі 10 танців стали шостими, а інша пара КСТ «Грація» (Ужгород) – Іветта Грицина та Бенжамін Гріес – сьомими. Ці ж дуети в категорії до 21-ого року зупинилися за крок від медалей – на четвертому й п'ятому місцях відповідно.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Команда КВН геофаку

«Десь там»:

«Наш гумор – наш талант»

Студенти УжНУ мають почуття гумору й це неодноразово демонструють, зокрема, на Закарпатській лізі Клубу веселих і найкмітливіших. Одними з постійних учасників ЗЛ КВН та просто чудовими людьми є представники команди географічного факультету «Десь там». Докладніше про підготовку до виступів розповіли Василь Гайдук (ІІІ курс), Віктор Мигалейко (ІІ), Ярослав Фіяковський (ІІ), Мирослав Гицянин (І).

– **Як виникла ідея створити команду?**

– На факультеті давно не було гумористичного колективу, а відродити його запропонувала Леся Сидор, колишня голова студради. Потім самі зібралися. Перший раз було чимало людей (близько 20 осіб), а до цього часу залишилися найкращі! :)

– **Хто пише жарти для ваших виступів?**

– Колективно. Доволі часто маємо різні погляди на скетчі, виникають незначні суперечки. Проте в такому разі намагаємося досягти компромісу, щоб усім було добре. Це неймовірно важливо для команди.

– **Що для вас є найважчим під час основної підготовки до виступу?**

– Найважче зібратися, знайти зручний час. І звісно ж, написання сценарію – етап не з легких. Жарти створюємо не лише безпосередньо перед виступом, а й коли маємо натхнення. Потім сценарій редагують (Закарпатська ліга КВН – прим. авт.), і ми вже змінюємо щось.

– **Хто надихає на створення скетчів?**

– Самі себе. А ще подивимо-

ся на Вітю – і надихаємося!). Насправді конкретно когось важко назвати. Переглядаємо, звісно, гумористичні передачі (зокрема «Лігу сміху»), покращуємо собі настрій та заряджаємося позитивом, щоб писати жарти. Наш гумор – наш талант :)

– **У чому родзинка вашої команди?**

– Однозначно у Віті. Вітя – наша вишенька на тортіку. Як би це дивно не звучало, але найчастіше він грає неадекватні ролі. Особливість Віті: він не довго вживається в ролі – усе вдається з першого разу. До речі, цікаво, що спершу ми пишемо сценарій, потім розігруємо його, аби зрозуміти, як це виглядає, чи буде смішно. Якщо нам щось не підходить, то або міняємо ролями, або робимо все для того, аби виходило смішно.

– **Скільки часу працюєте над одним номером?**

– Найшвидше – 10 хвилин. Та по-різному трапляється. Іноді довго не можемо придумати закінчення. У середньому робота над номером триває 2 дні. Буває, приходиться натхнення, нове бачення, і дещо змінюємо перед виступом. До кожного номера потрібен індивідуальний підхід.

– **У яких конкурсах ваша команда брала участь?**

– У Закарпатській лізі КВН, «Студосені», Дні географа, конкурсі «Міс і містер геофаку».

– **Що є вашою «фішкою»?**

– Пікап-сценки, які є в кожному номері. А головну роль у них виконує Вітя. Це однозначно вирізняє нас від інших команд.

Ольга БОГОСЛАВСЬКА,
студентка
відділення журналістики.

У ролі студента впродовж трьох тижнів

Торішні нововведення в нашій альма-матер знову «запрацювали». Мова про Літній університет, який діє на базі УжНУ за підтримки Ужгородської міської ради. Мета проекту – відпочинок у колі нових знайомств. Та головна ідея – допомогти потенційним студентам знайти себе й спеціальність до душі на все життя. Чимало абітурієнтів при вступі до закладу вищої освіти обирає фах неусвідомлено через недостатню визначеність. Тож запропонований літній

табір радо відчинив двері для майбутніх спудеїв, аби вони відчували, як це, бути студентом, накопичили адреналін, позитивні емоції та здобули інтерес до навчання.

До участі в нинішньому проекті запросили школярів, починаючи з восьмих класів. Три тижні близько 60 хлопців і дівчат знайомилися з усіма підрозділами нашого вишу, перевагами навчання, заглядали в лабораторії, кабінети, музеї... На учнів чекали різноманітні ігри та сюрпризи.

Щодня гості мали щось нове та цікаве. Чи то захопливі подорожі історичними місцинами, де разом із вітром відчуваються подихи таємного минулого, чи то побували в ролі геодезистів, журналістів або пізнавали ази медицини; навіть почали займатися спортом разом.

Літній табір сприяв і змістовному відпочинкові, і навчанню, і корисному знайомству з нашою альма-матер.

Ганна ДРАГУН,
студентка
відділення журналістики.

ВЕСЕЛИМ ОЛІВЦЕМ

ТІЛЬКИ ФАКТ

У 2018 році в УжНУ навчалася майже 14400 студентів, із них понад 5850 – за державним замовленням.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues>. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці «Погляду» в соціальній мережі «Фейсбук»: <https://www.facebook.com/uzhnu.poglyad>.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» # 5 (222) визнано публікацію про Петра Мідянку Ольги Браїлян. А найрейтинговішою за кількістю переглядів у «Фейсбук» стала кореспонденція про святкування 21-ої річниці факультету міжнародних економічних відносин УжНУ Мирослави Гараздій. Вітаємо авторок!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 719. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 25.06.19. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
О.М.БРАЙЛЯН.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.